

Schoolondersteuningsprofiel

CSG Willem de Zwijger

1 INLEIDING	3
2 SCHOOLGEGEVENS	4
2.1 Contactgegevens	4
2.2 Onderwijsvisie/schoolconcept	4
2.3 Onderwijsaanbod	4
2.4 Kengetallen leerlingpopulatie	4
2.5 Gemiddeld aantal leerlingen per klas	5
3 BASISONDERSTEUNING	6
3.1 Basiskwaliteit	6
3.2 Preventieve en licht curatieve interventies	6
Inhoud steuningsstructuur	7
3.4 Planmatig werken	8
4 EXTRA ONDERSTEUNING	10
4.1 Extra arrangementen	10
4.2 Overzicht samenwerkingspartners	11
5 GRENZEN EN GROEIMOGEELIJKHEDEN	12
5.1 Groeimogelijkheden basisondersteuning	12
5.2 Groeimogelijkheden extra ondersteuning	12
5.3 Grenzen van de extra ondersteuning van de school	12
6 PROFESSIONALISERING	13
7 BIJLAGE	14
Checklijst basisondersteuning Samenwerkingsverband VO Midden-Holland en Rijnstreek	

1 INLEIDING

De wetgeving Passend onderwijs schrijft voor dat iedere school/vestiging in het SWV een ondersteuningsprofiel heeft. Het schoolondersteuningsprofiel is een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Het ondersteuningsprofiel heeft verschillende functies:

- profilering: welke extra ondersteuning geven de scholen aan leerlingen met extra onderwijs- (en zorg)behoeften;
- kwaliteitsfunctie: een sturingsinstrument op kwaliteit;
- toelating: een document dat een rol speelt bij de toelating van leerlingen;
- communicatiefunctie: intern binnen de school, maar vooral ook naar partner toe, zoals ouders, andere scholen en jeugdzorginstellingen.

Het ondersteuningsprofiel wordt eenmaal in de vier jaar door het bevoegd gezag van de school vastgesteld. De medezeggenschapsraden hebben adviesrecht met betrekking tot de vaststelling of wijziging van het schoolondersteuningsprofiel.

In het SWV VO MHR is ervoor gekozen om in het schoolondersteuningsprofiel niet alleen de extra ondersteuning op te nemen, maar ook de basisondersteuning. De basisondersteuning is die ondersteuning die elke school in het SWV biedt. De basisondersteuning is in een document beschreven. Dat document wordt opgenomen als onderdeel van het ondersteuningsplan. Een vertaling van de basisondersteuning in enkele overzichten vindt u in dit schoolondersteuningsprofiel.

Schoolleiding CSG Willem de Zwijger
augustus 2013

2 SCHOOLGEGEVENS

2.1 Contactgegevens

Naam school/vestiging	CSG Willem de Zwijger
Brinnummer	05TAOO
Adres en plaats	Kamerlingh Onnesdreef 4, 2871 JN Schoonhoven
Telefoonnummer, e-mailadres	0182-390539 algemeen@csgwillemdewijger.nl
Website	www.csgwillemdewijger.nl
Directeur	Dhr. M. Hakkenberg
Contactpersoon ondersteuning	Mevr. C.A.J. Vermeulen -van Rooijen

2.2 Onderwijsvisie/schoolconcept

Korte impressie van de school.

Het schoolgebouw van CSG Willem de Zwijger bestaat uit een ouder deel (2003) en een deel dat in 2011 opgeleverd is. De school ligt op de grens van een woonwijk en een fraai landbouwgebied. De deuren van het gebouw staan uitnodigend open en eenmaal binnen weet men zich direct tussen de leerlingen in de aula. Een rondje door de school leert dat de onderbouw behuisd is op de begane grond en de bovenbouw op de eerste verdieping. Op zowel de begane grond als de eerste verdieping is door middel van verschillende kleuren onderscheid in afdelingen aangebracht. Kunst is door het hele schoolgebouw te ontwaren. In het gebouw heeft men beschikking over een ruime en mooie mediatheek, een rijk uitgerust muzieklokaal, een gymzaal en een danszaal.

In hoeverre heeft de school te maken met verschillen tussen leerlingen?

De afdeling heeft te maken met een gemiddelde diversiteit op het gebied van niveau/leren. Het advies van de basisschool is de belangrijkste indicatie voor plaatsing op VMBO-TL, HAVO, VWO of VWO+ (of een combinatie daarvan). De score op de CITO eindtoets wordt ter controle bekeken. Bij twijfel, bijvoorbeeld bij een score tussen 525 en 530, wordt de beslissing over de toelating tot de onderbouw van de school op een gesprek met leerling en ouders gebaseerd. Voort de toelating van leerlingen voor de cursus 2013-2014 is voor de plaatsing van leerlingen gebruik gemaakt van de plaatsingswijzer waarbij de cito gegevens over groep 6 t/m 8 maatgevend zijn. Deze plaatsingswijzer zal binnen het samenwerkingsverband waarvan de WZ deel uitmaakt, definitief gehanteerd gaan worden.

De diversiteit op het gebied van leren in CSG Willem de Zwijger onderbouw (bavo) uit zich vooral in eventuele leerproblemen, zoals concentratie-problemen, planningsproblemen en dyslexie.

Op het gebied van gedrag geeft men aan te maken te hebben met een gemiddeld tot hoog aantal leerlingen met speciale behoeften op gebied van gedrag. Naar schatting vraagt iets meer dan 10% van alle leerlingen extra aandacht/zorg. Men gaat ervan uit dat dit deels te verklaren is doordat veel kinderen flink moeten wennen aan de overstap van de basisschool

naar het voortgezet onderwijs. In deze regio gaat dat doorgaans gepaard met een verandering van omgeving (leerlingen komen uit de wijde omtrek, reisafstanden van 15 km zijn geen uitzondering). Ter onderbouwing van dit vermoeden: met name in het eerste jaar valt dit hoge percentage op, in het tweede jaar daalt het weer enigszins. Een andere oorzaak voor het relatief hoge aantal leerlingen met uiteenlopende behoeften op gedrag is volgens

het team het feit dat er in de wijde omtrek slechts 2 middelbare scholen beschikbaar zijn. De Willem de Zwijger met haar Christelijke signatuur en het openbare Schoonhovens College. De keuze voor school wordt in veel gevallen gemaakt op basis van reisafstand en daarnaast op basis van de genoemde signatuur. Dat betekent voor vele leerlingen dat er eigenlijk geen keus is. Een beslissing om iemand niet aan te nemen op basis van speciale behoefte op gedrag wordt daarom door het team ervaren als ingrijpend. In de praktijk heeft dit dus vaak automatische aanname tot gevolg.

Speciale behoeften liggen specifiek op het gebied van behoefte aan begrenzing, stimulering tot activiteit en ondersteuning in inzicht in gedrag. Het gaat dan om een enkele leerling per klas, met ADHD, ADD, PDD-nos en dergelijke.

De sociaal economische achtergrond van de leerlingen binnen de school is divers te noemen. Er zijn op school leerlingen die van boerenbedrijven uit kleine dorpskernen komen, én leerlingen uit de grotere plaatsen in de omgeving. CSG Willem de Zwijger is een nagenoeg 'witte' school

Hoe wordt binnen de school op speciale onderwijsbehoeften gereageerd?

Men tracht meteen bij binnenkomst een ferme stap te zetten in de bepaling van de speciale onderwijsbehoefte(n) van de nieuwe leerling. In dialoog met de leerling en de ouders wordt een poging gedaan de betreffende behoefte in kaart te brengen. Op basis van deze start krijgt de leerling al dan niet een zogenaamde 'zorgpas': een pasje waarop aangegeven is op welk gebied de leerling extra zorg nodig heeft (bv: 'behoefte aan structuur'). Deze pas zou moeten dienen als basis voor een regelmatige afstemming tussen mentor, vakcollega's, leerling en ouders, over de vorderingen van de leerling op het gebied van de geconstateerde speciale onderwijsbehoefte(n). De pas gaat ook mee met de leerling naar de bovenbouw.

Dit systeem vraagt de nodige aandacht aangezien in de praktijk de genoemde afstemming niet altijd plaatstvindt. Het komt er op neer dat er vaak ad hoc gereageerd wordt op speciale onderwijsbehoeften. Daarnaast voelt niet elke mentor en/of leerkracht zich gekwalificeerd in het omgaan met bepaalde specifieke onderwijsbehoeften. Daar komt bij dat de groepsgrootte, plusminus 30 leerlingen per klas, eerder uitnodigt tot klassikaal lesgeven en methode-gestuurd werken dan naar een manier van werken waarin de onderwijsbehoefte van de individuele leerling centraal staat. Dit wordt onder andere geïllustreerd door het hanteren van de traditionele bus opstelling waarbij de docent centraal de lesstof aanbiedt.

Op leerstijl wordt niet of nauwelijks gedifferentieerd binnen de afdeling. Sporadisch, reactief en docentafhankelijk wordt het aanbod van lesstof aangepast.

Het zwaartepunt in het tegemoetkomen aan speciale onderwijsbehoeften ligt voornamelijk buiten de klas. De mentor signaleert en vervolgens staat het samenspel tussen zorgcoördinator en mentor centraal in de reactie op de signalering. Wanneer zorgbehoefte geconstateerd wordt, komt men in actie. Dit kan betekenen: een bespreking in het ZAT, speciale inzet in de leerlingbespreking en een gesprek met ouders op school. Vervolgens heeft men voor actie en ondersteuning de beschikking over de diensten van een RT-er en een Orthopedagoog (binnen school). Voor specifieke vragen die buiten dit werkveld vallen, is binnen 3 werkdagen gespecialiseerde hulp van buitenaf realiseerbaar.

Het aantal afstromers binnen de hele school lag afgelopen 6 jaar op 50 en het aantal opstomers op 123.

Karakterisering van het onderwijsconcept

De school is gevraagd het schoolconcept te karakteriseren door deze te toetsen aan een aantal dimensies. In onderstaand overzicht staan uitersten geformuleerd en de vraag is wat het meest van toepassing is op de school. Een '1' betekent sterk in de richting van het ene uiterste en een '4' sterk in de richting van het andere uiterste.

Schoolconcept school	1	2	3	4	
Overdragen van kennis		X			Zelf ontdekken
Kennis verwerven		X			Werken met kennis
Klassikaal leren	X				Individueel en groepsleren
Sturing van het leren door de lkr.		X			Kinderen sturen eigen leren
Alle leerlingen op bepaald basisniveau brengen			X		Maximale uit elke leerling halen
Leerstof bepaalt de leerweg		X			Beginsituatie van de leerling bepaalt de leerweg
Nadruk op gestructureerde opdrachten	X				Nadruk op vrije opdrachten
Beoordeling van prestaties o.b.v. gelijke normering		X			Beoordeling van leervorderingen o.b.v. beginsituatie van leerlingen
Beoordeling door de leerkracht	X				Zelfbeoordeling door de leerling
Evaluatie onderwijs o.b.v. leervorderingen groep		X			Evaluatie onderwijs o.b.v. leervorderingen individuele leerling
Evaluatie onderwijs door de lkr.		X			Evaluatie samen met leerlingen

Toelichting: Het klassikale aanbod lijkt te overheersen, waarbinnen docenten soms differentiëren in instructie, tempo en sporadisch in aanbod. Frontaal lesgeven is de norm, de methode is leidend en kennisverwerving staat centraal. De opdrachten van de docenten zijn hoofdzakelijk toegesneden op de methode en gestructureerd van aard. Binnen de geschetste structuur staat de individuele ontwikkeling van de leerling hoog op de agenda. De leervorderingen van de individuele leerling speelt binnen de afdeling een belangrijke rol in de uiteindelijke beoordeling. Dit blijkt uit het ontbreken van overgangsnormen voor de overgang van jaar 1 naar jaar 2. De keus van de leerling zelf is doorslaggevend.

In de evaluatie van het onderwijs telt de stem van de leerling mee. Vanuit het mentoraat en middels enquetes krijgt deze stem haar gewicht. Specifiek: leerlingen zijn betrokken bij de 360 graden feedback met betrekking tot het functioneren van de leerkracht. Daarnaast is er een actieve leerlingenraad en zijn er leerlingenkringen. In deze klankbordgroepen praten leerlingen met de afdelingsleider over algemene, praktische dingen die kunnen worden verbeterd.

Al met al is men op dit moment nog niet volledig tevreden over de mogelijkheid, binnen het team, om te kunnen differentiëren in reactie op individuele onderwijsbehoeften. Het gebrek aan tijd wordt als voornaamste struikelblok genoemd. Handelingsverlegenheid en verschil in persoonlijke inzet binnen de verschillende afdelingen zijn andere belangrijke factoren. De wens om met deze afdeling verder te ontwikkelen op dit gebied is duidelijk te proeven op de dag van de audit. De teambreed ingezette methode van activerend leren is, hoewel op de uitvoering hiervan in de praktijk nog flink wat aan te merken is, een eerste duidelijke stap geweest in dit proces om meer aanpassingsvermogen te verkrijgen.

In de lesobservaties valt op dat de sfeer in de klassen gemoedelijk, rommelig en ontspannen is. Over het algemeen is er binnen het programma ruimte, alhoewel beperkt, voor dialoog met de docent. Zo werd er bijvoorbeeld in een van de bezochte lessen uitgebreid ruimte gemaakt voor een gesprek over de samenwerking tussen een klas en haar mentor, naar aanleiding van een incident.

Hoe wordt de continuïteit van de onderwijszorg voor elke leerling verzekerd?

Het zwaartepunt, als het gaat om de continuïteit van de onderwijszorg, ligt bij het mentoraat en de samenwerking tussen mentor en zorgcoördinator. De mentor doet het eerste lijnswerk, de zorgcoördinator is de spil in het vervolgtraject. Binnen de afdeling is gekozen voor een systeem waarin de mentor meegaat van leerjaar 1 naar leerjaar 2. Bij de overstap van de onderbouw naar de bovenbouw is de 'warme' overdracht op basis van overgangsrapportage het belangrijkste instrument in de verzekering van de continuïteit.

Aan het begin van het jaar wordt in een gesprek met de leerling en ouder gesproken over onder andere de wederzijdse verwachtingen en de mogelijke speciale onderwijsbehoefte van de leerlingen. Doel van dit gesprek is te komen tot duidelijke afspraken, die worden vastgelegd op de 'zorgpas'. Deze persoonlijke pas informeert docenten over op welke wijze zij om moeten gaan met de geconstateerde behoefte. Het is de afspraak binnen het team om alle ontwikkelingen van de leerling vast te leggen in het digitale volgsysteem 'Magister'. Uit zowel het werken met de zorgpas als met 'Magister' wordt volgens het team nog niet het maximale gehaald.

Zoals aangegeven ligt het zwaartepunt van de onderwijszorg buiten de klas. Hoewel de mentor in zijn/haar contact met de leerling het startpunt is (signalering, dialoog en eerste lichte aanpassingen), wordt door middel van extra handen buiten de klas de werkelijke aanpak vorm gegeven. De teamleden die hierbij betrokken zijn, zijn de zorgcoördinator en de

verzuimcoördinator. Van buiten het team komen de orthopedagoog (1 dag per week), de RTer en de school maatschappelijk werker (beiden een 1/2 dag per week).

De tijd en energie voor deze ondersteuning buiten de klas, wordt besteed aan individuele gesprekken, sociale vaardigheids- en faalangstreductietrainingen (verzorgd door docenten), huiswerkles en persoonlijke begeleiding, bijvoorbeeld op het gebied van dyslexie .

De voorzieningen op de vijf velden

Hier worden de voorzieningen van de school beschreven tegen de achtergrond van alle mogelijke voorzieningen die op dit moment op scholen, van wat voor soort dan ook, bestaan. In de praktijk heeft geen enkele school alle voorzieningen. Van reguliere scholen kan, in de huidige verdeling van mensen en middelen onder de schoolsoorten, verwacht worden dat zij maar beperkt kunnen 'scoren' op deze velden van onderwijszorgvoorziening. De basisvoorzieningen die elke reguliere school heeft uitgaande van een minimale rijksbekostiging, veronderstellen we aanwezig en vermelden we dus niet.

Bij de flexibilisering van waar en hoe de 'extra' mensen en middelen vanuit zorgbekostiging worden ingezet, is het interessant na te gaan waar voor een school groeimogelijkheden liggen en waar de grenzen zijn.

Veld 1: de hoeveelheid aandacht/handen in de klas

(Dc. = docent, Vkr. = vakleerkracht, OA = onderwijsassistent, RT = remedial teacher, AB = ambulante begeleider, OU = ouder/verzorger, LIO = leerkracht in opleiding, ST = stagiaire)

Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken leerlingen
--------------------------	-----------------------------	------------------------------------

TOA's	1 op de 10 lessen	Alle IIn betrokken bij BINAS
OA's	1 uur per maand per klas	alle

Veld 2: de onderwijsmaterialen

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

	die veel/snel lezen vermijden
X	gericht op ondersteuning bij visuele informatieverwerking.
	uitgaand van een sterk eigen probleemoplossend vermogen

Veld 3: de ruimtelijke omgeving

In de school zijn de volgende ruimtes beschikbaar / is voldaan aan de volgende ruimtelijke eisen:

Voor speciale bewegingsbehoeften:

X	rolstoeltoegankelijkheid
X	extra grootte van de lokalen, gangen en gymruimten

Opm. Buiten een flink aantal relatief krappe lokalen, zijn de ruimtes ruim opgezet en zeer geschikt voor rolstoelgebruikers

Voor verzorging

	verzorgingsruimte
--	-------------------

Voor speciale leerbehoeften

X	handenarbeidlokaal/atelier/technieklokaal
X	gymlokaal

Veld 4: de expertise

Geïntegreerd in de teamaanpak en geïnternaliseerd in het handelen van alle medewerkers zijn de volgende vormen van teamexpertise aanwezig:

- A. Kennis over opvattingen en aanpakken in de onderwijszorg (handelingsgericht werken, werken met leerlijnen, onderwijsconcepten gebaseerd op onderwijsbehoeften van leerlingen zoals coöperatief leren).
- B. Een teamaanpak op gedrag (afspraken op papier en werkend in de praktijk, pesten en basisregels).

Niet aanwezig zijn:

- C. Kennis over onderwijszorgvoorzieningen rond de school en in de regio
- D. Competenties om ouders als partner te betrekken bij de onderwijszorg voor hun kind (in geval van zorg is dit het geval).

Opm. Binnen de afdelingen wordt op verschillende wijzen gewerkt rondom het begrip *expertise* (*teamcoaches, collegiale begeleiding/consultatie, activerend leren, human dynamics*)

Een manier om naar de groei van expertise te kijken is door het onderscheid te maken tussen teamexpertise en individuele expertise. De inzet van individuele expertise is altijd zinvol, maar heeft veel meer effect wanneer dit ingebed is in een expertomgeving van het team. Bijvoorbeeld een team dat een gezamenlijke expertise heeft op gedrag weet meer opbrengst te halen uit de specifieke expertise over autisme van één van de docenten dan een team dat geen teamaanpak heeft.

De groeimogelijkheden voor wat betreft de expertise liggen in 1e instantie bij de diversiteit in het team als het gaat om mogelijkheden in het omgaan met speciale onderwijsbehoeften. Daarnaast heerst er ook een houding die te typeren is als: degene die het wil en kan, mag het doen. Dat betekent in de praktijk dat er ruimte is voor individuele wensen op het gebied van expertise en ontwikkeling.

De beschikbaarheid van expertise (gecertificeerd) op specifieke gebieden is als volgt:

Binnenschools	Buitenschools snel toegankelijk	Expertiseveld
Nee	ja	Visuele beperkingen
Nee	ja	Auditieve beperkingen
Nee	ja	Spraakmoeilijkheden en taalstoornissen
Ja	Nee	Verstandelijke beperkingen
Nee	Ja	Motorische beperkingen
Nee	Ja	Beperkingen door chronische ziektes
Ja	Ja	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
Nee	Ja	ADHD en ADD
Nee	Ja	Overige psychiatrische aandoeningen
Ja	Ja	Gedragsproblemen
Ja	Ja	Dyslexie
Nee	Ja	Onderwijsachterstanden andere culturen

Opm.: Rt is in principe alleen beschikbaar voor de leerlingen vanuit de onderbouw en slechts bij hoge uitzondering voor leerlingen vanuit de bovenbouw.

Veld 5: de samenwerking met andere instanties

Contacten andere instellingen:

	<i>Nooit</i>	<i>Sporadisch</i>	<i>Regelmatig</i>	<i>Vaak</i>
SMW (eigen)				X
Bureau Jeugdzorg				X
GGD				X
GGZ		X		
MEE		X		
kinderziekenhuis		X		
revalidatiekliniek	X			
justitiële inrichting	X			
gemeente			X	

Opm. Contacten met verschillende van bovengenoemde instanties hebben plaats in het overleg van het Zorg Advies Team, dat eens per 6 weken bijeen komt om leerlingen te bespreken en afspraken te maken over de benodigde zorg. Belangrijkste klachten: veel verschillende organisaties, veel verschillende mensen, veel verschillende aanpakken, versnippering van de zorg over een groot gebied, en gebrekkige samenwerking. De ligging van de school wordt gezien als belangrijkste oorzaak hiervan. De School staat in Zuid-Holland, boven de Lek (Krimpenerwaard, Schoonhoven Bergambacht,

Stolwijk, Vlist). Leerlingen uit deze regio vallen onder Leerplicht in Gouda, die door de verschillende gemeentes uit Gouda maar ook Krimpenerwaard worden gefinancierd. Voor de GGZ en GGD moeten zij in Krimpenerwaard zijn.

Ruim 30% van de leerlingen komen uit Zuid-Holland-Zuid (Alblasserwaard), onder de Lek en moeten voor GGD en GGZ in Gorinchem zijn. De leerplichtambtenaren werken daar soms vanuit de gemeente en soms vanuit een samenwerking met de Provincie Utrecht (Lopikerwaard, gemeente Lopik, Benschop, Oudewater en IJsselstein)

2.3

Onderwijsaanbod

vmbo-t, havo, vwo, vwo+

2.4 Kengetallen leerlingpopulatie

Overnemen en/of verwijzen naar vensters voor verantwoording/zorgplan.

Per afdeling een overzicht opstellen.

Schooljaar	1-10-2009	1-10-2010	1-10-2011	1-10-2012
Totaal aantal leerlingen	1055	1100	1109	1095
Vertraagde schoolloopbaan	Zie "Vensters voor verantwoording"			
Aantal afstromers (andere reguliere school)	Zie "Vensters voor verantwoording"			
Leerlingen met lwoo	WZ heeft geen lwoo licentie			
Leerlingen met	-	1	1	1

LGF cluster 1				
Leerlingen met LGF cluster 2	3	3	3	3
Leerlingen met LGF cluster 3	5	4	4	3
Leerlingen met LGF cluster 4	12	10	12	9
Verwijzingen PrO	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Verwijzingen vso cluster 1	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Verwijzingen vso cluster 2	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Verwijzingen vso cluster 3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Verwijzingen vso cluster 4	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Thuiszitters				
Voortijdig schoolverlaters ¹	7	6	Gegevens nog niet vanuit ministerie ontvangen	

2.2 Gemiddeld aantal leerlingen per klas

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Alle afdelingen	24	25	27	26,7

¹ Een voortijdig schoolverlater is een leerling die niet in het bezit is van een diploma havo, vwo of mbo-niveau 2. Leerlingen die zonder zo'n diploma niet naar het vervolgonderwijs gaan, maar het onderwijs uitstromen worden beschouwd als VSV-er. Verwezen wordt naar de VSV-monitor.

3 BASISONDERSTEUNING

Het begrip basisondersteuning staat niet in de wet. Basisondersteuning kan verschillen per samenwerkingsverband, maar wordt binnen één samenwerkingsverband eenduidig geformuleerd. Het is aan de schoolbesturen en het samenwerkingsverband om het ambitieniveau gezamenlijk te bepalen en in beleid te operationaliseren. Het SWV heeft de basisondersteuning geformuleerd in een notitie. Voor de scholen van het SWV MHR is de basisondersteuning in eerste instantie iets dat in de klas plaatsvindt. Goed klassenmanagement is daarvoor van groot belang.

De basisondersteuning bestaat uit vier deelaspecten:

- 1 basiskwaliteit van de school, weergegeven door het toezichtarrangement dat de inspectie aan de school heeft toegekend;
- 2 preventieve en licht curatieve interventies;
- 3 ondersteuningsstructuur;
- 4 planmatig werken.

Deze deelaspecten staan beschreven in een checklijst. Deze checklijst is als bijlage bijgevoegd. Een nadere uitwerking volgt hieronder.

3.1 Basiskwaliteit

Uit het meest recente rapport van de onderwijsinspectie blijkt dat CSG Willem de Zwijger een basis-arrangement heeft heeft (*datum vermelden*).

3.2 Preventieve en licht curatieve interventies

Interventies binnen basisondersteuning	Beknopte omschrijving
- Dyslexie	Dyslecten hebben een zorgpas waarop staat vermeld van welke voorzieningen zij gebruik mogen maken. Dit kunnen zijn: extra tijd bij toetsen, werken op een tablet, toetsen op de pc, werken met Kurz-weil, mondelinge afname toetsen
- Gebruik aangepaste voorzieningen gebouw	Gebouw beschikt over een lift en een aangepast toilet (invalidentoilet). Gebouw is rolstoelvriendelijk.
- Medische handelingen	Regelgeving hieromtrent zie Protocol medicijnverstrekking en medisch handelen op school CSG Willem de Zwijger.
- Lichte zorg in samenwerking met ketenpartners (bijvoorbeeld GGD)	Op verzoek van de leerling en/of ouders kunnen op school consulten plaatsvinden tussen schoolarts (verpleegkundige en leerling en/of ouders) GGD neemt vragenlijsten af en houdt een periodiek onderzoek in bepaalde leerjaren. Uitkomst hiervan kan voor een vervolgtraject zorgen.
- SoVa-training	Training bestaat uit 10 bijeenkomsten voor leerlingen, een info avond voor ouders en cursisten en een terugkommiddag voor leerlingen die in een voorafgaand schooljaar de training hebben gevolgd
- Faalangstreductietraining	Training bestaat uit 10 bijeenkomsten voor

	leerlingen, een info avond voor ouders en cursisten en een terugkommiddag voor leerlingen die in een voorafgaand schooljaar de training hebben gevolgd
- Huiswerkbegeleiding	Leerlingen met een indicatie bezoeken huiswerkklas, 4x per week. Tussentijdse evaluatie bepaalt of leerlingen huiswerkklas blijven bezoeken. Leren van aanbrengen structuur en leerstrategiën staan centraal Leerlingen zonder indicatie kunnen de Dicso bezoeken. Onder toezich wordt huiswerk gemaakt
- Examentraining	Examentraining wordt via externe organisaties aangeboden aan examenkandidaten
- Vragenlijsten om psychosociale problemen bij leerlingen te signaleren	Leerlingen in klas 1 en 2 wordt digitaal een Saqi afgenomen. Deze uitslagen worden met deskundigen doorgenomen. Daar waar noodzakelijk wordt actie ondernomen. Uitslagen van vragenlijsten worden genoteerd in het kwadrant van de leerlingen..
- Remedial teaching	Leerlingen worden gescreend bij binnenkomst. Uitslag bepaald deelname RT voor Nederlands of nader onderzoek dyslexie. In de loop van 1 ^e en 2 ^e leerjaar volgen leerlingen RT (wi, ne, mvt) op advisering docenten. RT vindt plaats op vast uur in het rooster,
- Taalbegeleiding	Taallessen worden gegeven aan leerlingen die uitvallen op specifieke onderdelen van Nederlands na screening vastgesteld.
- Rekenbegeleiding	Rekenlessen worden gegeven aan leerlingen die uitvallen op specifieke onderdelen van wiskunde na screening vastgesteld.

3.3 Ondersteuningsstructuur

Op de vo-scholen wordt onderscheid gemaakt tussen eerstelijns, tweedelijns en derdelijns ondersteuning. De eerstelijns en tweedelijns maken deel uit van de basisondersteuning van de school. De derdelijns valt onder de extra ondersteuning.

De ondersteuningsstructuur binnen de basisondersteuning gaat in eerste instantie over de leraar en de mentor (eerste lijn). Daarvoor wordt het volgende als minimum geformuleerd:

- klassenmanagement;
- kennis van en kunnen omgaan met verschillende leer- en doceerstijlen;
- begeleiden en vormgeven van een veilig groepsproces;
- basiskennis en in basis kunnen omgaan met leer- en gedragsproblemen.

3.3.1 Korte beschrijving van de school op basis van deze vier punten

Klassenmanagement	<i>De docent voor de klas streeft naar een goed en veilig leerklimaat voor iedere leerling in de klas. Voor de leerling is duidelijk wat van hem/haar wordt verwacht.</i>
Kennis van en kunnen omgaan met verschillende leer- en doceerstijlen	<i>Kennis van en kunnen omgaan met verschillende leer-en docdeerstijlen is bij een deel van de docenten aanwezig. In de praktijk blijkt dat deze niet of nauwelijks wordt toegepast.</i>
Begeleiden en vormgeven van een veilig groepsproces	<i>Binnen de mentorlessen wordt uitvoerig stilgestaan bij groepsvorming, de daarbij behorende rollen die leerlingen daarin kunnen vervullen, wat leerlingen van elkaar verwachten en het (digi)pesten (pestprotocol). Verder worden gastlessen verzorgd door externe organisaties (bijv Halt). Ook in de reguliere lessen dragen docenten zorg voor een goed pedagogisch klimaat.</i>
Basiskennis en in basis kunnen omgaan met leer- en gedragsproblemen	<i>Medewerkers zijn toegerust middels externe scholing en interne scholing d.m.v. Studiedagen Zorg en interne (individuele) coaching vanuit eigen experts</i>

3.3.2 Functionarissen eerst en tweede lijn

Bij de ondersteuning in de tweede lijn zijn op deze school de volgende functionarissen betrokken.

Functionarissen	Fte	Taken
Mentor		<p>1. Studiebegeleiding</p> <p>1.1 De mentor onderhoudt contact met ouders/ verzorgers, docenten en afdelingsleider over allerlei zaken betreffende de leerling. Hij is verantwoordelijk voor interne communicatie en de communicatie met ouders/verzorgers. Dit kan gebeuren op vastgestelde momenten binnen het jaarrooster of buiten deze momenten om.</p> <p>1.2 De mentor is op de hoogte van de prestaties en de ontwikkeling van de leerling .</p> <p>1.3. De mentor informeert de vakdocenten van zijn groep in de eerste 2 weken van de nieuwe cursus over bijzonderheden van zijn mentorleerlingen die belangrijk zijn voor het functioneren, zoals bijv. zorgpas, handicaps etc.</p> <p>1.4 De mentor is voorzitter van de leerlingenbespreking. In samenwerking met de afdelingsleider bereidt hij de bespreking voor.</p>

Functionarissen	Fte	Taken
		<p>1.5 De mentor schrijft ter bespreking van de leerling een handelingsplan en stimuleert hiermee ook het handelingsgericht werken van de docenten. Tevens zorgt de mentor voor evaluatie hp en verdere acties die hieruit voort kunnen komen.</p> <p>1.6 De mentor houdt het logboek binnen het LVS in Magister bij. Zo moet informatie n.a.v. spreekavonden, (telefonische) gesprekken met lln en/of ouders/verzorgers,emails, bezoeken aan ouders/verzorgers en leerlingen, etc. door de mentor in het LVS worden opgenomen.</p> <p>1.7 Aan het einde van de cursus draagt de mentor zorg voor een overgangsnotitie in Magister voor iedere leerling van zijn klas.</p> <p>1.8 De mentor is bij een mentorwisseling verantwoordelijk voor informatie in het LVS van Magister (1.7) en bespreekt dit persoonlijk tijdens de Gegevensoverdracht aan het begin van een nieuwe cursus.</p> <p>1.9 De mentor verzorgt aan het einde van de cursus de uitgifte van de cijferrapportage.</p> <p>1.10 De mentor neemt in overleg met de afdelingsleider initiatief bij het wisselen van de afdeling, neemt contact op met ouders/verzorgers en bespreekt de mogelijkheden.</p> <p>1.11 De mentor bespreekt tijdig (spreekavond april/mei) een te verwachten doublure met ouders/verzorgers, bespreekt de mogelijkheden en eventuele vooraanmelding nieuwe school.</p> <p>1.12 De mentor neemt contact op met ouders/verzorgers bij doublure en bespreekt de keuzemogelijkheden. (zie 1.9)</p> <p>1.13 De mentor heeft in de (pré-)examenklas een belangrijke rol als coach voor het schoolexamen en het centraal examen t.a.v. planning SO-weken en dergelijke.</p> <p>1.14 De mentor verzorgt (indien van toepassing) mentorlessen aan de hand van een hiertoe geschreven methode.</p>

Functionarissen	Fte	Taken
		<p>2. Sociaal Emotionele begeleiding</p> <p>2.1 De mentor heeft persoonlijke aandacht voor leerlingen van zijn groep (resultaten, welbevinden, functioneren binnen de groep, persoonlijke ontwikkeling) en onderhoudt contacten met hen door o.a. individuele gesprekken.</p> <p>2.2 De mentor is op de hoogte van de thuissituatie van de leerling. (scheiding, één ouder gezin, ziekte broers/zussen etc.)</p> <p>2.3 De mentor neemt contact op met ouders/verzorgers bij zorgelijk/ontoelaatbaar gedrag van de leerling. Op advies van verzuimcoördinator kan dit ook bij veelvuldig verzuim.</p> <p>2.4 De mentor geeft blijk van medeleven bij ziekte van langere duur, informeert collega's hierover, neemt initiatief bij het eventueel thuis maken van werk, en helpt bij terugkomst bij het plannen van inhaalwerkzaamheden. Tevens spoort hij klasgenoten aan om contact te houden met de zieke leerling.</p> <p>2.5 De mentor begeleidt de leerling bij problemen met docenten en/of schoolleiding en wordt betrokken bij gesprekken tussen deze partijen.</p> <p>2.6 De mentor meldt een leerling aan bij het Intern Zorg Overleg (IZO). IN dit overleg wordt doorverwijzing naar het ZorgAdviesTeam vastgesteld . De mentor is aanwezig tijdens de bespreking van zijn leerlingen in het ZAT.</p> <p>2.7. Bij vermoeden van kindermishandeling volgt de mentor de binnen de school gehanteerde meldcode.</p> <p>2.8 De mentor introduceert een nieuwe leerling in zijn mentorgroep. Introductie binnen de school wordt door de afdelingsleider gedaan.</p> <p>2.9 De mentor neemt deel aan organisatie van feestavonden/slotdag/diploma-uitreiking van de afdeling/het team waarin hij werkzaam is en woont deze festiviteiten ook bij.</p> <p>2.10 De mentor neemt voor zover werktijdfactor dit</p>

Functionarissen	Fte	Taken
		<p>toelaat, deel aan voor dat leerjaar specifieke activiteiten als bijvoorbeeld: brugklaskamp, dagexcursies, meerdaagse excursies, internationale uitwisseling en arbeidsoriëntatie.</p> <p>2.11 De mentor is aanwezig op ouderavonden voor zijn klas en op spreekavonden.</p> <p>2.12 De mentor voert mentorspecifieke werkzaamheden uit die opgenomen zijn in verschillende onderdelen van het calamiteitenplan CSG Willem de Zwijger.(bijv. Handboek bij overlijden)</p> <p>3. Keuzebegeleiding</p> <p>3.0 De mentor is verantwoordelijk voor de uitvoering (en evaluatie) van het jaarprogramma Studievaardigheden, Sociaal Emotionele begeleiding en LOB via de hiervoor op school gehanteerde methodes.</p> <p>3.1 De mentor is (indien van toepassing) verantwoordelijk voor de begeleiding en ondersteuning van het individuele keuzeprocess.</p> <p>3.2 De mentor assisteert (indien van toepassing) de decaan bij pakketkeuze en vervolgens bij school- en beroepskeuze.</p> <p>Algemeen:</p> <p>De mentor is binnen zijn professionaliteit op de hoogte van wat er binnen een bepaald leerjaar speelt en heeft kennis van school specifieke mentoraatzaken. Hij signaleert opmerkelijk gedrag van de leerlingen, heeft een luisterend oor en is vaardig om te communiceren met ouders/verzorgers.</p>
Teamleider		
Zorgcoördinator		<p>De zorgcoördinator</p> <ul style="list-style-type: none"> [levert een bijdrage voor wat betreft de zorgactiviteiten aan de jaarplanning; [is op de hoogte van de sociale kaart aangaande het zorgnetwerk; [adviseert en/of informeert collegae ten aanzien van zorgaspecten en leerlingenbegeleiding; [maakt het concept zorgbeleidsplan van de school; [schrijft de jaarlijkse zorgparagraaf voor het zorgplan van het samenwerkingsverband; [schrijft de jaarlijkse zorgparagraaf voor de schoolgids; [ontwikkelt deskundigheid op het gebied van regelgeving en subsidieregeling m.b.t. leerlingenzorg (lgf, pgb, ambulante begeleiding)

Functionarissen	Fte	Taken
		<p>etc.)</p> <ul style="list-style-type: none"> [is in staat onderwijskundige rapporten op te stellen; [coacht mentoren en/of docenten bij het vervullen van hun zorgtaak; [coacht trainers SOVA, Omgaan met Faalangst, Omgaan met Rouw bij het vervullen van hun taak als trainer; [coacht de RT-coördinator bij het vervullen van zijn taak; [heeft regulier overleg met de vertrouwenspersoon en orthopedagoog ter afstemming van zorg en plan van aanpak; [organiseert, binnen het beschikbare budget, studiebijeenkomsten ten aanzien van zorg, zulks na instemming van directie; [coördineert de scholing op het gebied van zorg voor mentoren; [neemt deel aan activiteiten van het samenwerkingsverband op het gebied van zorg; [informeert directie en personeel over ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband; [is betrokken bij het toelatingsbeleid van zorgleerlingen en leerlingen LGF; [is lid van het ZorgAdviesTeam (ZAT); [neemt deel aan externe Zorgactiviteiten binnen de regio.
Vertrouwenspersoon		Hij of zij zal vaardig moeten zijn in de opvang van leerlingen, ouders of personeel met klachten. Hij of zij zal op de hoogte moeten zijn van wet- en regelgeving, klachtrecht en meldplicht en van achtergronden van seksueel geweld, seksuele intimidatie, kindermishandeling, discriminatie en agressie. De kandidaat zal met spanningen en conflicten moeten kunnen omgaan. Om zichzelf op dit gebied verder te ontwikkelen, wordt van hem of haar verwacht dat wordt deelgenomen aan de cursus
Remedial teacher		
Decanaat		De decanen binnen de verschillende afdelingen begeleiden/helpen de leerlingen bij het maken van de juiste keuze voor vervolgopleidingen en/of eventueel toekomstig beroep.
Schoolmaatschappelijk werk		<p>De schoolmaatschappelijk werker vanuit Bureau Jeugdzorg richt zich op preventie. Verwijzing naar deze vorm van begeleiding vindt plaats via het Zorg Advies Team.</p> <p>In maximaal 5 gesprekken stelt de schoolmaatschappelijk werker vast welke passende hulp moet worden geboden om erger te voorkomen.</p> <p>Als blijkt dat hulp nodig is, kan de schoolmaatschappelijk werker doorverwijzen naar Bureau Jeugdzorg of andere instellingen.</p>
Orthopedagoog		<p>Werkzaamheden</p> <p>1. Taken op het niveau van de individuele leerlingen en ouders/verzorgers:</p>

Functionarissen	Fte	Taken
		<ul style="list-style-type: none"> • Het zelfstandig verrichten van onderzoek, toetsen en testen gericht op een verantwoorde plaatsing van leerlingen in het primair onderwijs; • Het onderhouden van contacten met zorgcommissie, PCL, Cvl, REC, afdeling individuele hulpverlening van de schoolbegeleidingsdienst; • Het adviseren en begeleiden van leraren en ouders/verzorgers; • Het na onderzoek als gespreksleider voeren van oudergesprekken. <p>2. Taken op het niveau van de individuele leraren, school- en bovenschoolse organisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het observeren en begeleiden van de interactie tussen een leraar en een leerlingengroep met als doel de continuïteit en de kwaliteit van het geboden onderwijs te waarborgen en verbeteren; • Het incidenteel, op eigen initiatief en/of verzoek van een leraar observeren van het leraargedrag en de aanpak van de leerlingen met als doel de kwaliteit van de leerlingenzorg te verbeteren; • Het op verzoek begeleiden van leraren en/of remedial teacher bij het uitvoeren en interpreteren van diagnostisch onderzoek; • Het op verzoek begeleiden van leraren en/of remedial teacher bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van handelingsplannen; • Het op verzoek begeleiden van leerlingencoördinator(en) en remedial teacher bij de uitvoering van de taken; • Het monitoren van de uitvoering van deze handelingsplannen; • Het in overleg met de intern begeleider, de leerlingencoördinator en/of de leraar voorbereiden van oudergesprekken voor “zorgleerlingen”; • Het adviseren van intern begeleiders, schooldirecties en bovenschools managementteam. <p>3. Taken op schoolniveau en bovenschools niveau:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het mede coördineren van de werkzaamheden van de zorgverleners zoals leerlingencoördinator(en), remedial teacher, in –en externe ambulante begeleiders en overige externe hulpverleners; • Het verzorgen van de organisatie extra hulp, de planning, de opzet en de verdeling van de remedial teaching; • Het voorbereiden van consultatiegesprekken voor de zorggroep en externe hulpverleners; • Het verwerven en verschaffen van inzicht in de kwaliteit en de voortgang van geboden en/of
Dyslexiecoach		[het screenen van nieuw aangemelde leerlingen

Functionarissen	Fte	Taken
		<ul style="list-style-type: none"> [het inventariseren van aanwezige dyslectische leerlingen [het opstellen van handelingsplannen in samenspraak met de betreffende leerling en ouders [het onderhouden van contacten met de orthopedagoog [het coachen van dyslectische leerlingen in voorkomende gebeurtenissen [het informeren van collega's [het implementeren van nieuw beleid omtrent dyslexie [het opzetten van voorlichtingsbijeenkomsten voor ouders [Het houden van een spreekuur [rapportage in Magister
Gespecialiseerd docent		<ul style="list-style-type: none"> [het informeren van medewerkers over hoe om te gaan met IIn binnen ASS
RT-coördinator		<ul style="list-style-type: none"> [het organiseren van informatiebijeenkomsten voor RT-docenten [het aanschrijven van docenten omtrent aanmeldingen RT [het verzamelen van aanmeldingen [het informeren van RT-docenten [het onderhouden van contacten met (RT-)docenten [het schriftelijk informeren van ouders [het opstellen van individuele rapportages [rapportage in Magister [het onderhouden van contacten overige leden zorgteam [het informeren van mentoren
Trainer Bewust Omgaan met Faalangst		<ul style="list-style-type: none"> [het screenen van leerlingen aan de hand van resultaten Schoolvragenlijst en op overig verzoek. [het voeren van gesprekken met leerlingen en ouders. [het organiseren van de training. [het organiseren van de informatieavond [het geven van de training [het organiseren van een terugkommiddag [het onderhouden van contacten met overige leden zorgteam [het opstellen van individuele rapportages [rapportage in Magister [het bijhouden van parate kennis omtrent faalangst
Trainer Bewust omgaan		<ul style="list-style-type: none"> [het screenen van leerlingen aan de hand van resultaten vragenlijst.

Functionarissen	Fte	Taken
met Examenvrees		<ul style="list-style-type: none"> [het voeren van gesprekken met leerlingen. [het individueel trainen van leerlingen [het onderhouden van contacten met overige leden zorgteam [het bijhouden van parate kennis omtrent examenvrees [het informeren van collega's [het organiseren van afname vragenlijst
Trainer SOVA		<ul style="list-style-type: none"> [het screenen van leerlingen aan de hand van resultaten Schoolvragenlijst en op overig verzoek. [het voeren van gesprekken met leerlingen en ouders. [het organiseren van de training. [het organiseren van de informatieavond [het geven van de training [het organiseren van een terugkommiddag [het onderhouden van contacten met overige leden zorgteam [het opstellen van individuele rapportages [rapportage in Magister [het bijhouden van parate kennis omtrent sociale vaardigheid
Trainer Omgaan met Rouw		<ul style="list-style-type: none"> [het screenen van leerlingen aan de hand van gegevens LVS/Magister [het voeren van gesprekken met leerlingen en vader en/of moeder [het organiseren van de training [het organiseren van een informatieavond [het geven van de training [het onderhouden van contacten met overige leden zorgteam [rapportage in Magister [het bijhouden van parate kennis omtrent Omgaan met Rouw
Externe functionarissen		
Schoolarts		Vanuit de GGD verricht de schoolverpleegkundige diverse activiteiten in leerjaar 2. Zo vindt afname plaats van de KIPVA (vragenlijst) en vindt zonodig een vervolgesprek plaats. Ook kunnen leerlingen het spreekuur van de schoolverpleegkundige bezoeken. Daarnaast wordt zij ingezet bij allerlei gesprekken over en met leerlingen waarbij haar expertise gewenst is.

3.3.3 Ondersteuningsstructuur

De ondersteuningsstructuur op school wordt gekenschetst door de volgende vormen van overleg.

	Overleg	3.3.4	Behandelde onderwerpen
1	Intern Zorg Overleg	3.3.5	4 aspecten vanuit het leerlingkwadrant:

			Kunnen, willen, weten, doen, waarbij geconstateerde problematiek de prioriteit heeft.
2	Leerlingbespreking	3.3.6	4 aspecten vanuit het leerlingkwadrant: Kunnen, willen, weten, doen
3	Zorg AdviesTeam	3.3.7	Problematiek waarvoor de expertise van medewerkers WZ ontoereikend is.
4	Klasbespreking		Indien klimaat binnen een groep daartoe aanleiding geeft. Met name (digi)pestgedrag is een voorkomend onderwerp
5	Ouder(s)gesprek		Indien klimaat binnen of buiten de klas daartoe aanleiding geeft, kan een gesprek met meerdere ouders van leerlingen worden georganiseerd.

3.4 Planmatig werken

Als een school planmatig werkt, betekent dat dat de school een goede manier hanteert om na te gaan welke onderwijsbehoefte leerlingen hebben, daarop een passend onderwijsaanbod organiseert en dit regelmatig evalueert. Als het nodig is, schakelt de school bovendien aanvullende expertise van buiten in.

3.4.1 Volgen van de ontwikkeling van leerlingen

De wijze waarop de (leer)ontwikkelingen van de leerlingen worden gevolgd.
Overzicht van de toetsen. Denk ook aan sociaal-emotionele ontwikkeling.

Kenmerken van planmatig werken van de school.

De standaarden die de onderwijsinspectie hanteert voor 'planmatig werken' zijn leidend. We verwijzen hier naar de checklijst, die als bijlage is toegevoegd.

a Groepsplannen

Groepsplannen worden alleen voor die groepen opgesteld waarin het groepsklimaat een veilige leeromgeving in de weg staat waardoor individuele resultaten van leerlingen en het sociaal emotioneel welbevinden van hen in het geding komen. Tijdstip evaluatie is afhankelijk van het vastgestelde probleem en/of leerpunt. Vaak is een volgende leerlingbespreking het moment van evalueren.

b Individuele handelingsplannen

Handelingsplannen worden opgesteld voor die leerlingen die worden aangemeld met een Leerling Gebonden Financiering. In overleg met ouders en Ambulante begeleiding worden handelingsplannen opgesteld door de zorgcoördinator en gedurende het jaar door de LGF begeleider op school (Rugzakbegeleider) op onderdelen besproken met de leerling.

Het Handelingsplan wordt met ouders en Ambulante begeleider x per jaar besproken en daar waar noodzakelijk bijgesteld. Een eindevaluatie met de betrokken partijen vindt plaats aan het einde van het schooljaar. Bovenstaande geldt ook voor die leerlingen die gedurende hun schoolloopbaan een 'Rugzak' krijgen toegewezen.

Daarnaast worden handelingsplannen opgesteld voor die leerlingen die uitvallen met een probleem op didactisch of op sociaal-emotioneel gebied. Het gehanteerde kwadrantmodel binnen de school moet daartoe aanleiding geven.

Voor deze leerlingen worden de handelingsplannen opgesteld door de mentor eventueel in overleg met de zorgcoördinator en/of afdelingsleider. Ze worden voorgelegd aan de lesgevendenden tijdens de leerlingbesprekingen. Tijdstip evaluatie is afhankelijk van het vastgestelde probleem en/of leerpunt. Vaak is een volgende leerlingbespreking het moment van evalueren.

c Ontwikkelingsperspectief

Op dit moment worden binnen de school geen ontwikkelingsperspectieven voor leerlingen opgesteld.

4 EXTRA ONDERSTEUNING

In dit hoofdstuk staat de extra ondersteuning/gespecialiseerde ondersteuning beschreven.

De extra ondersteuning bestaat uit arrangementen. Deze arrangementen kunnen licht en tijdelijk zijn, of structureler en intensiever. Het zijn allemaal arrangementen die op de school zelf worden gerealiseerd. Vaak in samenwerking met externe partners.

4.1 Extra arrangementen

In onderstaande tabel staat aangegeven wat de school beschikbaar heeft op de vijf velden, te weten Deskundigheid, Aandacht en tijd, Voorzieningen, Gebouw en Samenwerkingspartners. Tevens wordt vermeld voor welke ondersteuningsbehoefte dit arrangement toe te passen is.

Arrangement 1

Begeleiding ASS	Leerlingen binnen ASS met indicatie en/of in bezit van LGF
Aandacht en tijd	Gesprek mentor, 1 uur p/w
Materialen en hulpmiddelen	
Deskundigheid	Inzet gespecialiseerd docent
Samenwerking	Ambulante begeleiders
Voorzieningen in het gebouw	<i>n.v.t.</i>

De volgende leerlingen komen voor dit arrangement in aanmerking (voorwaarden):

Arrangement 2

Huiswerkklas	Leerlingen met LGF/ leerproblemen/problematische thuissituatie waardoor structuur niet geboden kan worden
Aandacht en tijd	4 x pw (14.00 – 17.00 u)
Materialen en hulpmiddelen	
Deskundigheid	Inzet gespecialiseerd docenten
Samenwerking	<i>n.v.t.</i>
Voorzieningen in het gebouw	<i>Speciale ruimte</i>

4.2 Overzicht samenwerkingspartners

Voor de extra ondersteuning aan leerlingen op de school wordt samengewerkt met de volgende ketenpartners. Geef kort weer waar de samenwerking uit bestaat (bijvoorbeeld samenwerking in het ZAT, ambulante begeleiding).

Samenwerkingspartner	Activiteit
SWV MHR	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Cluster 1	Ambulante begeleiding
Cluster 2	Ambulante begeleiding
Cluster 3	Ambulante begeleiding
Cluster 4	Ambulante begeleiding
GGD	Samenwerking ZAT Spreekuur leerlingen Afname KIPVA Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Bureau Jeugdzorg	Samenwerking ZAT Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
GGZ	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Gemeente	Zorgloket
Politie	Samenwerking ZAT Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
CJG	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
CTVS	- Ondersteunende rol oplossingsgericht werken - Melding van eventuele vroegtijdige schoolverlaters
Schoolmaatschappelijk werk/Kwadraad	Samenwerking ZAT Individuele hulptrajecten leerlingen Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Leerplicht	Samenwer Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
RMC	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Stek	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Cardea	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Halt	Voorlichting / verzorgen Gastlessen
AMK	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Raad voor de Kinderbescherming	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
MEE	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Reboundvoorziening/Plusschool	- Ondersteunende rol oplossingsgericht werken - Plaatsen van leerling in Rebound
schoolbegeleidingsdienst	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Centrum voor autisme	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
GGZ Rivierduinen/Curium	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken

5 GRENZEN EN GROEIMOGELIJKHEDEN (AMBITIE)

5.1 Groeimogelijkheden basisondersteuning

De ambities van de school ten aanzien van het primaire proces (klasniveau) zijn:

Ten aanzien van de ambities om het onderwijs en de ondersteuning op schoolniveau te verbeteren zet de school de komende jaren in op de volgende onderwerpen/thema's/punten.

Een wens voor de toekomst is(denk aan samenwerking met andere scholen, jeugdhulp, ondersteuning voor bepaalde groep leerlingen uitbreiden/opzetten).....

N.B. De scholen kunnen hiervoor de checklijst gebruiken die bij de notitie is gevoegd over de basisondersteuning.

5.2 Groeimogelijkheden extra ondersteuning

Veld 1: de hoeveelheid aandacht/handen in de klas

De omschrijving van de huidige situatie past bij het profiel van een netwerkschool.

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
Hoeveelheid aandacht en tijd	<ul style="list-style-type: none">- Er is één paar handen in de klas, de docent hanteert werkvormen als zelfstandig leren, en heeft tijd vrij voor individuele begeleiding (een uur per week).- Er wordt gewerkt met de gegeven groepsgrootte (± 28 leerlingen).	<ul style="list-style-type: none">- Voor het opstarten van de leerling op school is beperkt tijd beschikbaar.- Er is speciale begeleiding ad hoc beschikbaar vanuit rt, zc, mt of zt, op tijdelijke basis (gedurende enkele uren per week).

De hoeveelheid aandacht, ofwel de 'handen' in de klas is afhankelijk van:

- de beschikbare formatie
- de organisatie van de klassen in de school
- de beschikbare handen van buiten de formatie (ouders, stagiaires...)

Veld 2: de onderwijsmaterialen

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
2. Onderwijsmaterialen	<ul style="list-style-type: none">- Er wordt waar nodig gebruik gemaakt van differentiatie in de lesmethoden.- Er is aanvullend materiaal voor de kernvakken, behorend bij de gebruikte lesmethoden.	<ul style="list-style-type: none">- Aangepaste materialen zijn beschikbaar bij toetsen en examens.- Er zijn onderwijsmaterialen beschikbaar die tegemoet komen aan specifieke didactische kenmerken en speciale pedagogische/psychologische kenmerken. (bijv.

		beloningssysteem) - De school regelt de benodigde onderwijsmaterialen op maat (bijv. vanuit het samenwerkingsverband)
--	--	--

Veld 3: de ruimtelijke omgeving

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
3. Ruimtelijke omgeving	Aan de tafel van de zorgleerlingen wordt één-op-één begeleiding gegeven.	Leerlingen kunnen, in beperkte mate, zo nodig gebruik maken van een eigen plek die is toegerust op hun behoeften.

Veld 4: de expertise

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
4. Expertise	De docenten hebben enige kennis van en competenties op het gebied van speciale onderwijsbehoeften	De zorgcoördinator, mentor en medewerkers Zorg hebben enige kennis van en competenties op het gebied van de meest voorkomende speciale onderwijsbehoeften

Eén manier om naar de groei van de expertise te kijken is door het onderscheid te maken tussen teamexpertise en individuele expertise. De inzet van individuele expertise is altijd zinvol, maar heeft veel meer effect wanneer dit ingebed is in een expertomgeving van het team. Bijvoorbeeld een team dat een gezamenlijke expertise heeft op gedrag, weet veel meer opbrengst te halen uit de specifieke expertise over autisme van één van de docenten dan een team dat géén teamaanpak heeft.

Samengevat liggen de groeimogelijkheden voor wat betreft de expertise in eerste instantie bij verdere ontwikkeling van wat er nu in orde is op de afdeling als het gaat om onderwijszorg door het gezamenlijk duidelijkheid verschaffen over:

- de groeimogelijkheden ten opzichte van bijvoorbeeld leerlingen met fysieke beperkingen
- de grenzen ten opzichte van leerlingen die te veel zorg vragen en dus te zwaar op het onderwijsconcept drukken, zodat het helder wordt waar de mogelijkheden tot groei wel liggen

Veld 5: de samenwerking met andere instanties

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
5. Samenwerking met andere instanties	De docenten onderhouden contacten met de zorgcoördinator om op de hoogte te blijven	Er is op basis van behoefte samenwerking en afstemming met professionals uit VSO en zorginstellingen

De behoefte aan samenwerking met andere instanties groeit mee met de aanwezigheid op school van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.

1.1 Grenzen van de extra ondersteuning van de school

Een deel van de medewerkers geeft aan dat de grenzen aan het bieden van extra zorg bereikt zijn, gezien het huidige onderwijsconcept. De groepsgrootte en het gebrek aan tijd en middelen drukken op de mogelijkheden van het team om meer te kunnen differentiëren in aanbod in reactie op speciale onderwijsbehoeften. Er wordt al veel geboden en men is huiverig voor de mogelijke effecten van het verder uitbreiden van de zorg voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.

Huiverig voor verlies van kwaliteit in onderwijs en resultaten, voor nadelige effecten op de 'gewone' leerling en de docent en voor te weinig facilitering vanuit de politiek of het samenwerkingsverband. Met name dit laatste sluit aan bij het idee binnen de afdeling dat 'de wet op Passend Onderwijs' vooral een bezuiniging is, dat er nu al te weinig geld is en men zich dus afvraagt waar dit van betaald moet gaan worden.

Aandachtspunten vanuit de verschillende teams:

- [leerlingen met gedragsproblemen zijn voor ons veel lastiger te behappen dan leerlingen met fysieke problemen
- [wanneer je bezig bent met aanpassingen doen in de les, gaat dit ten koste van je aandacht voor anderen en de kwaliteit van je overdracht. Het gevoel dat je faalt ligt dan op de loer
- [het is in veel gevallen beter voor de leerling als hij of zij specialistische ondersteuning kan krijgen, binnen een specialistische setting, onder kinderen met soortgelijke behoeften. Daar komt de desbetreffende leerling toch veel beter tot zijn of haar recht.
- [Docenten zijn opgeleid voor het geven van een vak, niet om zorg te verlenen
- [De groepen moeten zo homogeen mogelijk kunnen blijven, wat wil zeggen dat er een enkele leerling met speciale behoefte per klas opgenomen kan worden.
- [De leerling moet voor zover mogelijk op gebrek aan zelfredzaamheid aan te spreken zijn.
- [Er moet ruimte gemaakt worden voor een tussentijdse evaluatie, waarin zowel de school als de leerling of de ouder kan aangeven dat het niet verder kan en dat er een alternatieve onderwijsinstelling gezocht moet gaan worden.
- [Door duidelijke afspraken met ouders te maken (en vast te leggen in contracten) over wie welke verantwoordelijkheden heeft in de benadering van de leerling kan er beter samen gewerkt worden om de aanpak voor deze leerling te laten slagen.
- [Als het gaat om leerlingen met een fysieke beperking geeft men aan nog wel te kunnen/willen groeien in differentiatiemogelijkheden.
- [Om een en ander te kunnen realiseren is het nodig dat het aantal voorzieningen dat nu beschikbaar is, met name buiten de klas, op peil blijft of uitgebreid kan worden. In het teamgesprek werden verder nog de volgende opmerkingen gemaakt, die aansluiten bij de genoemde groeimogelijkheden:
- [Door duidelijke afspraken met ouders te maken over wat we wel en niet kunnen bieden en een evaluatiemoment na 1 of 2 jaar waarin ruimte is voor de wens tot beëindiging voor beide kanten, durven we meer leerlingen aan te nemen'

In de afgelopen jaren is het aantal "zorgleerlingen", leerlingen die een specifieke onderwijsbehoefte hebben binnen de CSG Willem de Zwijger toegenomen. Gesignaleerde problematiek is hierboven beschreven. In de visie van de school past het dat voor iedere leerling een plaats zou moeten zijn binnen de school. Datgene wat de school hierin aan mogelijkheden kan bieden, wordt bij aanmelding van een 'zorgleerling' met betrokken partijen besproken. Randvoorwaarden die vanuit de school gesteld worden, zijn per aanmelding verschillend.

Aannames van leerlingen met bijv. een visuele, auditieve of lichamelijke handicap hebben tot nu toe niet echt problemen opgeleverd. De school is op dit vlak nog niet tegen grenzen aangelopen. Leerlingen voor wie speciale zorg binnen het onderwijs noodzakelijk is, zijn om die reden dan ook niet eerder vervroegd van school verwijderd.

Wel heeft de praktijk aangetoond dat een limiet per klas op leerlingen met een leer- en/of gedragsstoornis dringend gewenst is. Uitgangspunt bij samenstelling klassen is dan ook dat maximaal 3 leerlingen met een ASS of gediagnosticeerde ADD/ADHD geplaatst kunnen worden. Bij de overgang PO/VO is dit al langere tijd een uitgangspunt.

Voor leerlingen met gediagnosticeerde dyslexie is gezien de eventuele extra onderwijsbehoeften een dergelijke limiet ook gewenst. Echter gezien het hoge aantal 'dyslecten' dat met een dyslexieverklaring of vermeende dyslexie binnenstroomt, is een limiet op het aantal dyslecten per klas nog geen vastgesteld gegeven. Naar de toekomst toe blijft dit wel een groot aandachtspunt op welke wijze de WZ hiermee moet omgaan.

6 PROFESSIONALISERING

De ambitie van de school is om met name te groeien op het gebied van ICT. Het geven van *Uitdagend Onderwijs* ligt hieraan ten grondslag. De ontwikkelingen op het gebied van ICT en leermiddelen vraagt aan de organisatie om na te denken hoe ons onderwijs op onze school de komende jaren moet worden vormgegeven.

Op het gebied van ICT ziet de school de ontwikkeling van een vaste computer in de lokalen naar een mobiel device die op elke willekeurige plek inzetbaar is zowel voor de medewerkers als voor de leerlingen. In deze ontwikkeling staat ook het digitale lesmateriaal centraal ter vervanging van het oude tekst- en webboek. Eerste stappen in deze ontwikkeling zijn inmiddels gezet.

Afhankelijk van de inhoud van professionalisering, staan de medewerkers van de WZ open voor professionalisering op individueel niveau, schoolniveau, gezamenlijk in het SWV of in een regio met een aantal scholen..

De afgelopen jaren heeft de CSG Willem de Zwijger aan de volgende vormen van professionalisering reeds aandacht besteed

1. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op het gebied van ICT
2. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van dyslexie
3. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van ASS
4. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van mentoraat.
5. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van gedragsproblematiek
6. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied toetsing RTTI
7. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van groepsgedrag

Voor de komende vier jaar staat in het kader van collectieve scholing het volgende op het programma:

1. Resultaat gericht werken
2. Uitbreiden basiskennis leer- en gedragsproblematiek
3. RTTI-toetsing
4. Leren omgaan met verschillen, leren differentiëren in de les en feedback geven op het leren van de leerlingen

CHECKLIJST BASISONDERSTEUNING SAMENWERKINGSVERBAND VO MIDDEN-HOLLAND EN RIJNSTREEK

1 Basiskwaliteit - toelichting

Dit aspect verwijst naar de minimale onderwijskwaliteit die gemeten wordt door het toezichtkader van de inspectie van het onderwijs. Scholen die onder het basistoezicht van de inspectie van het onderwijs vallen, hebben hun basiskwaliteit op orde.

X *Onze school heeft basistoezicht van de inspectie.*

2 Preventieve en lichte curatieve interventies - toelichting

Het tweede aspect van de basisondersteuning is gericht op de ondersteuningsmogelijkheden die de school biedt, al dan niet in samenwerking met partners. In het referentiekader wordt een minimale opsomming gegeven van de interventies die bij de basisondersteuning horen.

X *Op onze school is de vroegtijdige signalering van leer-, opgroei- en opvoedproblemen in orde.*

X *Op onze school is er structureel aandacht voor een veilig schoolklimaat.*

X *Op onze school is een specifiek onderwijsaanbod voor leerlingen met dyslexie.*

X *Ons schoolgebouw is toegankelijk en heeft aangepaste werk- en instructieruimtes en hulpmiddelen voor leerlingen die dat nodig hebben.*

X *Onze school heeft een aanpak gericht op sociale veiligheid en een aanpak gericht op het voorkomen van gedragsproblemen.*

X *Onze school heeft een protocol voor medische handelingen.*

3 De onderwijsondersteuningsstructuur - toelichting

Bij dit aspect van de basisondersteuning gaat het om de expertise die in de school aanwezig is om interventies te plegen, de manier waarop dat in de school georganiseerd is, en met welke onderwijs- en ketenpartners wordt samengewerkt.

X *Onze school beschikt over functie- en taakprofielen die inzicht geven hoe de ondersteuningsstructuur is georganiseerd.*

X *Onze school heeft een overzicht van de gemiddelde groeps grootte en de beschikbare personeelsformatie per klas.*

X *Onze school beschikt over een overzicht van de gecertificeerde expertise binnen de school.*

X *Onze school beschikt over een overzicht van de samenwerkingsrelaties met externe partners ten behoeve van de ondersteuning van leerlingen.*

4 Planmatig werken – toelichting

Als een school planmatig werkt, betekent dat dat de school een goede manier hanteert om na te gaan welke onderwijsbehoefte leerlingen hebben, daarop een passend onderwijsaanbod organiseert en dat regelmatig evalueert. Als het nodig is, schakelt de school bovendien aanvullende expertise van buiten in.

De standaarden die de onderwijsinspectie hanteert voor dit geheel van 'planmatig werken', zijn hiervoor leidend.

De volgende standaarden uit het toezichtkader van de inspectie zijn relevant voor het planmatig werken.

- X *Op onze school ontwikkelen leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften zich naar hun mogelijkheden.*
- X *Onze school biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.*
- X *De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op onze school.*
- X *Onze school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.*
- X *Onze school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen en afhandelen van incidenten in en om de school.*
- X *Het personeel van onze school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.*
- De leraren van onze school stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.*
- De leraren van onze school stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.*
- De leraren op onze school stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.*
- De leraren op onze school stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.*
- X *Onze school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.*
- De leraren van onze school volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.*
- Onze school stelt bij plaatsing zo nodig een ontwikkelingsperspectief vast.*
- Onze school volgt of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.*
- X *Onze school signaleert vroegtijdig welke leerlingen ondersteuning nodig hebben.*
- X *Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt onze school de aard van de ondersteuning voor de leerlingen.*
- X *Onze school voert de ondersteuning planmatig uit.*
- X *Onze school evalueert regelmatig de effecten van de ondersteuning.*

- X *Onze school zoekt de structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingniveau haar eigen kerntaak overschrijden.*
- X *Onze school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.*
- X *Onze school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.*
- X *Onze school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.*
- X *Onze school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.*
- X *Onze school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.*
- X *Onze school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.*